

Általános útmutató

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is közte van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 30.

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
I	D	C	E	F	A	B	H

2. feladat

9. pli aĝaj ol kvin jaroj
10. plenkreskulo(j)
11. pli ol cent
12. du gradojn
13. kelkajn horojn
14. revo-lando (magia- ks.)
15. faligi
16. la ĝangalo, la konstruejo, la koral-insulo
17. diversaj sonoj
18. Esperanto kaj en multaj naciaj lingvoj

3. feladat

19. longaj
 20. naĝi
 21. dentegojn
 22. rompiĝi
 23. ursoj
 24. delfenoj
 25. fiŝojn
 26. viando
 27. valoraj
 28. malprofundajn
 29. malvarmaj
 30. bestoj
- fölsöleges szavak: griza, maro

Nyelvhelyesség

Általános útmutató

Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 41.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
41	30	28	20	14	10
40	30	27	20	13	10
39	29	26	19	12	9
38	28	25	18	11	8
37	27	24	17	10	7
36	26	23	17	9	7
35	25	22	16	8	6
34	25	21	15	7	5
33	24	20	15	6	5
32	23	19	14	5	4
31	23	18	13	4	3
30	22	17	13	3	3
29	21	16	12	2	2
		15	11	1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1. arbon
2. sin
3. Ø
4. sin, teron
5. sin
6. knabon
7. spiradon
8. vizaĝon
9. lin
10. kion, orelon
11. Ø
12. sian amikon

2. feladat

13. -ig-
14. -ec-
15. mal-
16. -ig-
17. -ad-
18. -iĝ-
19. -um-
20. -ind-
21. -ist-
22. -ul-

3. feladat

23. bruligita
24. pasintan
25. vojaĝonta
26. gastigontoj
27. falintan (falantan)
28. baptita
29. kortuŝita
30. starante
31. ekkonstruita
32. ilustrantajn

4. feladat

33. de
34. dum
35. en
36. kun
37. je
38. por/en
39. da
40. antaŭ
41. al

Hallott szöveg értése

Általános útmutató

1. Helyesírási és nyelvhelyességi hibáért nem vonunk le pontot.

2. Az elérhető maximális vizsgapont: 30.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 27

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
27	30	18	21	9	9
26	29	17	19	8	8
25	28	16	18	7	7
24	27	15	17	6	6
23	26	14	16	5	5
22	25	13	14	4	4
21	24	12	13	3	3
20	23	11	12	2	2
19	22	10	11	1	1

Részletes útmutató

1. feladat

- 18.238.600: loĝantaro
- 1500 m: pintoj
- 1851: oni trovis oron / oro estis trovita
- 6: ŝtatoj
- 1911: formo de federacio
- 1997: okazis UK en Aŭstralio / Adelajdo

2. feladat

a)

	V	F
7.		+
8.	+	
9.	+	
10.		+
11.	+	
12.		+
13.		+

b)

- senpacienca
- la letero (de la knabino)
- frato
- ne volis/deziris ks.
- reiri (al la frato)
- la poŝto / nepagitaj kaj nelegitaj leteroj
- malbonon / fuŝaĵon

c)

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
c	b	a	a	c	c	b

Az elhangzott szövegek

1.

Antaŭ ol plani vojaĝon tra Aŭstralio, necesas scii iom pri ĝia geografio. Aŭstralio, la plej malgranda kontinento, troviĝas inter la Hinda kaj Pacifika Oceanoj. De oriento ĝis okcidento ĝi estas 3.860 kilometrojn longa, de nordo ĝis sudo, inkluzive de la insulo Tasmanio, ĝi estas 3.220 kilometrojn larĝa. La kontinento enhavas 7.686.801 kvadratajn kilometrojn kaj la loĝantaro – plejparte en urboj – nun nombras 18.238.600 homojn. La ĉefurbo de la federacio de ŝtatoj estas Kanbero.

Aŭstralio estas grandparte ebena kaj seka. Pluvas malpli ol 20 centimetrojn jare en 70% de la teritorio. La okcidenta parto konsistas el altebenaĵo 305-610 metrojn alta, sed troviĝas ankaŭ montaroj kun pintoj de 1500 metroj.

Pro granda distanco ĝis aliaj kontinentoj, Aŭstralio havas multajn distingajn planto-specojn, besto- kaj birdo-specojn.

La indiĝenaj grupoj, nomitaj Aborigenoj, enmigris – onidire – antaŭ pli ol 20 mil jaroj el Sudorienta Azio. Ili disvastiĝis tra la tuta kontinento kaj restis izolitaj ĝis alvenis la eŭropanoj. En 1770 kapitano *James Cook* (:Ĝems Kuk) observis la fruktodonan orientan marbordon kaj elŝipiĝis en la golfo *Botany Bay* (:Botani Bej). En 1851 oro estis trovita en *Victoria* (:Viktoria), kio tuj allogis homojn el multaj landoj al tiu regiono, kaj poste, ankaŭ al Okcidenta Aŭstralio. Tio rezultigis rapidan progreson de la tuta Aŭstralio.

Aŭstralio estas demokratia lando el ses ŝtatoj (kiuj formis federacion en 1911) kaj du teritorioj. La lando estas tre industriigita kaj preskaŭ du trionoj de la tuta produkto-valoru konsistas le fabrikaj varoj. Aŭstralio estas unu el la plej grandaj komercaj nacioj, ĝi eksportas multe da lano, viando kaj tritiko.

Esperanto alvenis Aŭstralion jam antaŭ 1905, kiam estis fondita la Melburna Esperanto-Societo. En la unua adresaro de Zamenhof aperis du nomoj Aŭstraliaj, kies nombro ĝis 1909 atingis 100 en diversaj adresaroj. Dum la jaroj okazis multe da landaj kongresoj, kaj en 1997 oni aranĝis la 82-an Universalan Kongreson de Esperanto en Adelajdo. Partoprenis ĝin pli ol mil personoj el 50 landoj.

Juna Amiko 1997/03.

2.

a) Poŝto en Anglio antaŭ 160 jaroj

Eble, ore brilis la suno aŭ estis veteraĉo, sed tio ne estas grava por nia rakonto. Laŭ malnova poŝta vojo, ie, en Anglio brue ruliĝis la radoj de poŝta veturilo. En ĝi sidis kelkaj homoj. La veturilo transportis ankaŭ kelkajn sakojn kun poŝtaĵo, kiun en la komenco de la 19-a jarcento tiamaniere oni transportadis tra la tuta Eŭropo.

La veturilo proksimiĝis al iu urbeto kaj ĉiuj: la poŝtisto, la vojaĝantoj kaj eĉ la ĉevaloj antaŭĝojis pro mallonga paŭzo en la loka gastejo. Juna sinjoro, Rowland Hill, kiu estis inter la vojaĝantoj, ĉi tie travivos momenton, kiu donos al li eternan famon. Almenaŭ inter filatelistoj. Ni devas aldiri, ke tiam, letero estis sufiĉe multekosta afero. Pagi devis tiu kiu ricevis la leteron. Por multaj la sumo estis tro alta. Oni pagis laŭ la pezo de la letero, laŭ la distanco, laŭ tio, kiom da ĉevaloj tiris la veturilon kaj laŭ tio, kiomfoje oni ŝanĝis veturilon. La poŝtistoj devis, do, esti spertaj por kalkuli la prezon. Ofte okazis, ke pro alta prezo oni ne volis akcepti leteron.

Sed ni revenu al nia rakonto.

b) Stranga aventuro de Rowland Hill

Inter la loĝantoj de la urbo, kiuj atendis la poŝtveturilon, sinjoro Hill vidis belan knabinon. Ŝi senpacience atendis la alvenon de la veturilo. Tuj li rimarkis ankaŭ la kialon. La poŝtisto donis al ŝi leteron kaj – kiel estis kutimo – postulis de ŝi la pagon. En tiu momento ŝia vizaĝo ruĝiĝis pro embaraso. Kun kulpeta rideto ŝe redonis la leteron al la poŝtisto. Por sinjoro Hill venis, do, momento elmontri sian grandanimecon. Li pagis kaj donis la leteron al la knabino. Sed li aŭdis eĉ ne unu vorton de danko. Ŝi rigardis lin kun kolero en la okuloj kaj nur poste ŝi klarigis al li la aferon: la frato de la knabino, kiu vivis en malproksima angulo de Anglio, sendis la leteron, kaj ties nura alveno signifis, ke li vivas kaj fartas bone. Ĉar la knabino ne havis monon por pagi, la letero iris reen al la frato. Kaj laŭ ilia interkonsento, tio signifis ke ankaŭ la fratino fartas bone. Do, la poŝto transportadis informojn tien kaj reen tute senpage.

c) La apero de la unuaj poŝtmarkoj

Kiam la poŝtveturilo daŭrigis sian vojaĝon, sinjoro Hill havis tempon pripensi la tutan aferon. Poste, siajn pensojn kaj ideojn li esprimis en letero al la poŝtestro de Britio. Li skribis, ke la ŝtato nur gajnos, se la pago por transporti leterojn ne estos tiel alta kaj se oni postulos antaŭpagon. Li proponis ankaŭ signi la pagitajn leterojn per iu glumarko, kiu estu videbla ie sur la letero. La poŝtestro bone amuziĝis dum la legado kaj ridis. Pri la ideo signi la leterojn per iu glumarko, li diris, ke tio estas la plej granda stultaĵo en la mondo. Tiel li ankaŭ respondis al sinjoro Hill...

Sed tiu ne ĉesis prezenti siajn proponojn ĉe diversaj oficejoj ĝis li finfine sukcesis. Li fariĝis oficisto ĉe la Brita Poŝto. La registaro nun volis rapide realigi lian proponon. Oni aranĝis konkurson pri la plej bona propono por la glumarko. Venis pli ol 300 proponoj, sed gajnis tiu de Hill, kiu proponis desegni la kapon de la reĝino Viktoria.

Fine de aprilo 1840, ĉiuj britaj poŝtooficejoj ricevis la novajn glumarkojn. Nigrajn po 1 penco kaj bluajn po 2 pencoj. Samtempe ĉiuj poŝtistoj ricevis ordonon uzi tiujn glumarkojn ekde la 6-a de majo 1840. Do, historia dato por filatelio: aperis la unuaj poŝtmarkoj.

Juna Amiko 1998/06.

Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Mindegyik írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szöveggörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.

A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet ír a megadott szöveghossznál.

Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.

A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.

1. feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	3 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szókinccs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	20 pont

1. Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.
2. Mivel a két feladat aránya az értékelésben 1/3-2/3, az első feladat pontszámát felezni kell, azaz 10 vizsgapont szerezhető. Amennyiben a pontszám felezése után kapott összeg fél pontra végződik, felfele kell kerekíteni.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől

mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmazzak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznak rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes segédanyagban megjelenő információ.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre.

Formai jegyek és hangnem

- E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e a feladat szövegfajtájával szemben állított formai követelményeknek
- hangneme levél esetében megfelel-e a címzetthez való viszonyoknak, egyéb szöveg esetében a meghatározott közlési szándéknak.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen elöljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezésmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak
- megfelel-e a nyelvhasználat az emelt szintű érettségi vizsga követelményeinek (mennyire változatosak a nyelvtani struktúrák és a mondatszerkesztés).

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveghossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínusz jel követi a csak részben kifejtett szempontot.

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó,

bekarikázott F = meglévő formai jegyek

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezésmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba.

Kif = kifejezésmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás)

Ny = nyelvhelyességi hiba

H = helyesírási hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvi hiba

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

hullámos vonal = lexikai, kifejezésmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

aláhúzás = ismétlődő hiba.

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

ESZPERANTÓ NYELV – 1. MINTASOR
EMELT SZINT
JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

Tartalom és szövegösszhang

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szövegösszhang keretei között maradt (100–120 szó).	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 60–90 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 30-60 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.	A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó nagyrészt megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.

Formai jegyek és hangnem

	2 pont	1 pont	0 pont
	A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondat szerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban található benne.	A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondat szerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban megértést nem nehezítik.	A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondat szerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.	A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondat szerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.

2. feladat

A javítás alapelvei

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveg hossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezés mód	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	20 pont

Amennyiben a dolgozat *Tartalom és szöveg hossz* értékelési szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveg hossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tér ki, és milyen mélységben tárgyalta azokat
- megfelelően kifejtette-e és indokolta-e véleményét
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A témakifejtés során a vizsgázónak a megadott témát tágabb kontextusba kell helyeznie, továbbá ki kell fejtenie, és érvekkel alá kell támasztania véleményét (valamelyik irányító szempont kapcsán).

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont nem megfelelő. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

Szövegalkotás

Szókincs, kifejezés mód

Nyelvhelyesség

Javítási jelrendszer

Lásd az emelt szint első feladatánál.

ESZPERANTÓ NYELV – 1. MINTASOR
EMELT SZINT
JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

Értékelési skála (emelt szint 1. feladat)

Tartalom és szövegösszesség

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. Részletesen kifejtette, és érvekkel megfelelően alátámasztotta véleményét. A megadott szövegösszesség keretei között maradt (200–250 szó).</p>	<p>A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Törekedett arra, hogy részletesen kifejtse, és érvekkel alátámassza véleményét. Legalább 140–190 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: Egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: Legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. Nem fejtette ki véleményét, alig érvelt. 60-130 szó hosszúságú szöveget hozott létre.</p>	<p>A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: Háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. Nem fejtette ki véleményét. vagy: Más témáról írt. A dolgozat terjedelme 60 szónál rövidebb.</p>

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelően használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit: létrejön a szövegkohézió. A formai tagolás megfelelő.</p>	<p>A szöveg felépítése, az irányító szempontok és az ezekhez kapcsolódó gondolatok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. Használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra. Az írásmű még szövegnek tekinthető, bár mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a szöveg formailag nem megfelelően tagolt, az alacsonyabb pontszámot kell adni.</p>	<p>Nem jött létre szöveg. A mondanivaló nem logikus elrendezésű, a gondolatok esetlegesen követik egymást. Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll.</p>

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A vizsgázó törekszik a változatos szóhasználatra. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban alig nehezíti a mondanivaló megértését.</p>	<p>A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.</p>	<p>A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen nehezíti és/vagy akadályozza a szöveg megértését.</p>

Nyelvhelyesség

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
<p>A vizsgázó változatos nyelvtani struktúrákat használ, mondatszerkesztése is változatos. A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a szöveg megértését nem nehezítő nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hiba található benne.</p>	<p>A vizsgázó törekszik a változatos nyelvtani struktúrák használatára és a változatos mondatszerkesztésre. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem nehezítik.</p>	<p>A vizsgázó csak egyszerű nyelvtani struktúrákat használ és/vagy mondatszerkesztése nem kellően változatos. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek többször nehezítik a megértést.</p>	<p>A szöveget a szintnek nem megfelelő, túlságosan egyszerű nyelvtani struktúrák és igénytelen mondatszerkesztés jellemzi. A szövegben sok, a szöveg megértését jelentősen nehezítő és/vagy akadályozó hiba található.</p>